

Bemærkninger til forslaget

Den nye sag om USA's forsøg på at anlægge en islandingsbane midt i et fangstområde uden for Thule-basens område bør nu føre til, at den gamle aftale fra 1951 tages op til revision.

Der har flere gange i de seneste år været udtrykt ønske fra grønlandsk side om, at der skal optages forhandlinger med USA om en revision af aftalen, og at Grønland skal være med i disse forhandlinger. Dette kan forslagsstillerne fuldt ud støtte. Vi skriver 1997 og ikke 1897. Det må være på tide, at Grønland, som skal lægge befolkning, jord og ressourcer til en dansk indgået forsvarsaftale med USA, får medindflydelse på den militære strategi, som deres land indgår i.

Den nye landsstyreformand, Jonathan Motzfeldt, fremførte dette ønske over for den danske udenrigsminister Niels Helveg Petersen, da udenrigsministeren var i Grønland i oktober måned i år. I en udtalelse til Ritzau fra den 29. oktober 1997 sagde Jonathan Motzfeldt: Grønlands landsstyre har krævet at få indsigt i forsvarsaftalen og få den genforhandlet, så den anerkender de nuværende grønlandske myndigheder. Aftalen er fra en tid, hvor Grønland var koloni. Landsstyreformand Jonathan Motzfeldt gentog tirsdag kravet fra Landstingets talerstol og understregede, at historien har vist, at det er vigtigt, at Grønland er med ved forhandlingsbordet.

Efter sagen om det amerikanske forsøg på anlægning af en islandingsbane - som kun blev forhindret, da den lokale grønlandske befolkning truede med at skyde på amerikanerne - har den grønlandske landsstyreformand, Jonathan Motzfeldt, gentaget kravet

om grønlandsk medindflydelse på udviklingen i forhold til forsvarsaftalen fra 1951. »Jeg vil gerne se, hvad der står i aftalen fra 1951 mellem Danmark og USA om forsvaret af Grønland, og se, om den aftale tillader, at amerikanerne kan gøre, hvad de vil«, udtalte Jonathan Motzfeldt til Ritzau den 4. november 1997.

Sagen om islandingsbanen viser, at aftalen må ændres, således at de grønlandske myndigheder - kommuner og landsstyret - får kontrol med USA's aktiviteter på grønlandsk territorium. Samtidig vil forslagsstillerne foreslå, at der optages forhandlinger om den fremtidige anvendelse af Thule-basen. Den bør overgå til fredelige formål, f.eks. et arktisk miljøcenter. Det bør også fastslås, at Thule-basen ikke må benyttes som led i et eventuelt kommende amerikansk antiraketforsvar. Et forslag om et nyt stjernekrigsprojekt behandles i øjeblikket i det amerikanske senat. Hvis det gennemføres, risikerer man, at Thule-basen får en central rolle på grund af den avancerede radar på basen. Dermed kan Grønland igen blive en vigtig militærstrategisk brik i et nyt amerikansk atomart projekt om udvikling af præcise atomvåben, som kan ødelægge f.eks. russiske atomvåben ved et første-gangsangreb uden at risikere gengældelse. Dermed risikerer Grønland at blive gidsel i en konflikt mellem NATO/USA og Rusland, uden at Grønlands valgte politikere eller befolkning er blevet spurgt, hvad de egentlig mener om det. Derfor bør det grønlandske landsstyre have vetoret over for nye militære planer på Thule-basen.

Skriftlig fremsættelse

Keld Albrechtsen (EL):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om Thule-basen.

(Beslutningsforslag nr. B 75).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.